

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΧΗΜΕΙΑΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ: ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ (19)

Θέμα Α

Για τις παρακάτω ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής Α1-Α5 να γράψετε απλά το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

A1. Όταν ένας καταλύτης προστεθεί σε μία αντίδραση της μορφής $A(g) \rightleftharpoons 2B(g)$, η ταχύτητα της αντίδρασης προς τα δεξιά:

- A) αυξάνεται και η αντίστροφη μειώνεται   B) αυξάνεται και η αντίστροφη αυξάνεται επίσης
Γ) μειώνεται και η αντίστροφη μειώνεται επίσης   Δ) μειώνεται και η αντίστροφη αυξάνεται

A2. Αν σε δοχείο εισαχθεί 1 mol $A(s)$ και αποκατασταθεί η ισορροπία: $2A(s) \rightleftharpoons 2B(s) + \Gamma(g)$, στην οποία η ποσότητα του $B(s)$ προσδιορίστηκε ίση με x mol, η απόδοση (α) της αντίδρασης θα είναι:

- A) $\alpha = x$ B) $\alpha = 2x$ Γ) $\alpha = x/2$ Δ) Δεν μπορεί να προσδιοριστεί από αυτά τα δεδομένα

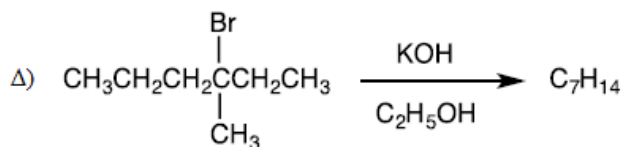
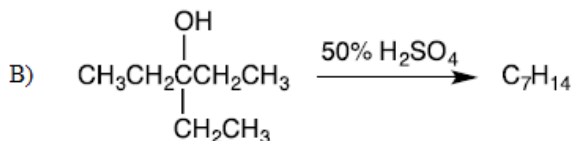
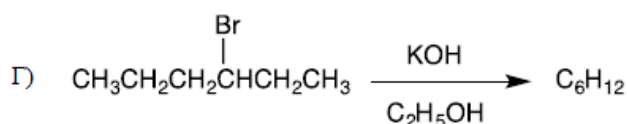
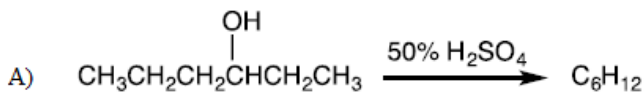
A3. Διάλυμα οξέος του τύπου $HClO_x$ ($x = 1, 2, 3$ ή 4) έχει συγκέντρωση $0,01$ M και $pH = 2$. Ποια η τιμή του x ;

- A) $x = 1$ B) $x = 2$ Γ) $x = 3$ Δ) $x = 4$

A4. Ο μέγιστος αριθμός ηλεκτρονίων σε μια υποστιβάδα με κύριο κβαντικό αριθμό n και δευτερεύοντα κβαντικό αριθμό ℓ είναι:

- A) $4\ell + 2$ B) $2\ell + 1$ Γ) n^2 Δ) $2n^2$

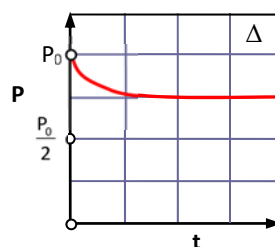
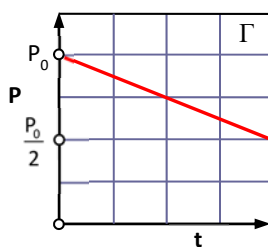
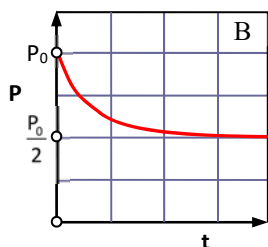
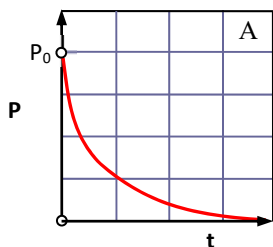
A5. Σε ποια από τις παρακάτω αντιδράσεις απόσπασης προκύπτει ένα και μοναδικό αλκένιο;

Θέμα Β

B1. Δοχείο σταθερού όγκου περιέχει ποσότητα $A(g)$ το οποίο σε κατάλληλη σταθερή θερμοκρασία διασπάται σύμφωνα με τη μονόδρομη αντίδραση: $2A(g) \rightarrow B(g) + \Gamma(s)$. Η πίεση στο δοχείο πριν την έναρξη της αντίδρασης είναι ίση με P_0 .

α) Ποιο από τα διαγράμματα Α-Δ που ακολουθούν αποδίδει τη μεταβολή της πίεσης στο δοχείο σαν συνάρτηση του χρόνου, από την έναρξη της αντίδρασης μέχρι την ολοκλήρωσή της; **β)** Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

B2. α) Τι από τα παρακάτω ισχύει για το χημικά καθαρό νερό;

- A) Η $[H_3O^+]$ μειώνεται με την αύξηση της θερμοκρασίας
Γ) Στους $35^\circ C$ η $[OH^-]$ είναι μεγαλύτερη από τη $[H_3O^+]$

- B) Στους $35^\circ C$ η $[H_3O^+]$ είναι μεγαλύτερη από τη $[OH^-]$
Δ) Το pH στους $35^\circ C$ είναι μικρότερο από το pH στους $25^\circ C$

β) Να αιτιολογήσετε την επιλογή σας.

B3. Σε υδατικό διάλυμα έχει αποκατασταθεί η χημική ισορροπία: $\text{PbCl}_2(\text{s}) \rightleftharpoons \text{Pb}^{2+}(\text{aq}) + 2\text{Cl}^{-}(\text{aq})$, $\Delta H > 0$.

α) Να γράψετε την έκφραση της σταθεράς K_c της ισορροπίας και να αναφέρετε τη μονάδα της.

β) Να εξηγήσετε πως θα μεταβληθεί (αύξηση, μείωση, καμία μεταβολή) η ποσότητα του $\text{PbCl}_2(\text{s})$ με τις παρακάτω μεταβολές:

i. Διάλυση ποσότητας NaCl στο μίγμα της ισορροπίας, χωρίς άλλη μεταβολή.

ii. Αύξηση της θερμοκρασίας του διαλύματος, χωρίς άλλη μεταβολή.

γ) Σε ποια από τις περιπτώσεις **i** ή **ii** θα μεταβληθεί η τιμή της σταθεράς K_c της ισορροπίας και πως (αύξηση ή μείωση).

B4. Δίνονται τα σωματίδια ${}_{25}\text{Mn}$ και ${}_{27}\text{Co}^{2+}$ στη θεμελιώδη κατάσταση.

α) Να εξηγήσετε αν τα σωματίδια αυτά έχουν ή όχι την ίδια ηλεκτρονιακή δομή.

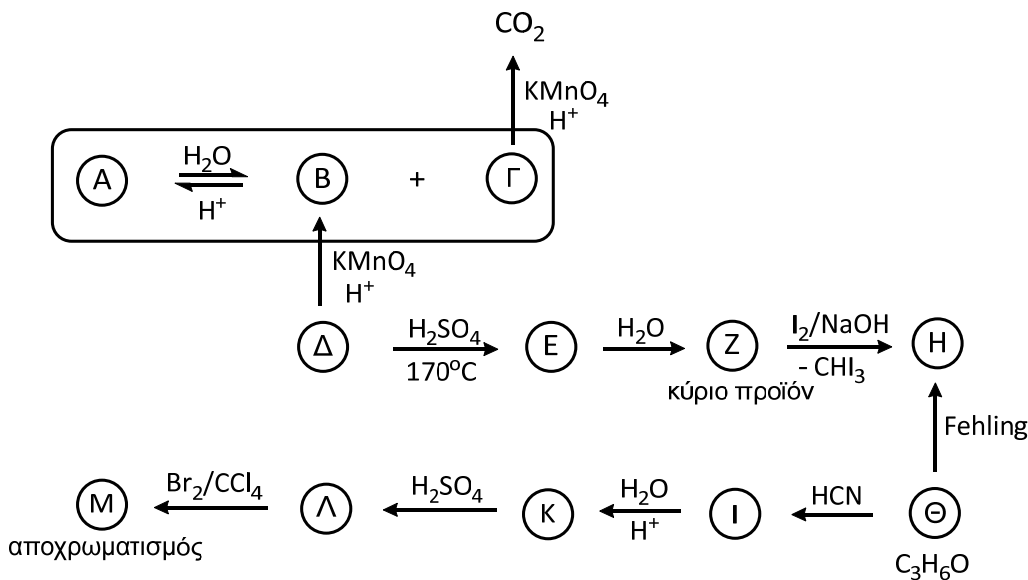
β) Να συγκρίνετε το μέγεθος του ${}_{25}\text{Mn}$ και του ${}_{27}\text{Co}^{2+}$. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

γ) Να σημειώσετε τη θέση στον περιοδικό πίνακα του ${}_{27}\text{Co}$ (περίοδος, ομάδα, τομέας).

Θέμα Γ

Γ1. Σε δοχείο σταθερού όγκου βρίσκονται σε ισορροπία $0,2 \text{ mol H}_2(\text{g})$, $0,2 \text{ I}_2(\text{g})$ και $0,6 \text{ mol HI}(\text{g})$ σύμφωνα με την εξίσωση: $\text{H}_2(\text{g}) + \text{I}_2(\text{g}) \rightleftharpoons 2\text{HI}(\text{g})$. Από το δοχείο της ισορροπίας αφαιρούμε $\lambda \text{ mol HI}(\text{g})$ και αποκαθίσταται νέα χημική ισορροπία στην οποία προσδιορίστηκαν $0,3 \text{ mol HI}$. Να υπολογίσετε την τιμή του λ . Η θερμοκρασία διατηρείται σταθερή.

Γ2. α) Με βάση το διάγραμμα των αντιδράσεων που ακολουθεί να γράψετε τους συντακτικούς τύπους των οργανικών ενώσεων **A** (εστέρας), **B**, **Γ**, **Δ**, **E**, **Z**, **H**, **Θ**, **I**, **K**, **Λ** και **M**.

β) Για την ένωση **Θ** του παραπάνω διαγράμματος να σημειώσετε τον τύπο του υβριδισμού που παρουσιάζουν όλα **τα άτομα C** καθώς και τον αριθμό οξειδωσής τους.

Γ3. Αλκυλοχλωρίδιο (**A**) έχει μοριακό τύπο $\text{C}_6\text{H}_{13}\text{Cl}$ και διαθέτει ευθύγραμμη ανθρακική αλυσίδα, χωρίς διακλαδώσεις. $0,1 \text{ mol}$ της ένωσης **A** αντιδρούν πλήρως με KOH σε κατάλληλες συνθήκες και προκύπτουν δύο ισομερή αλκένια (**B**) και (**Γ**) σε ακριβώς ίσες μάζες, καθώς επίσης και ποσότητα κορεσμένης μονοσθενούς αλκοόλης (**Δ**). Επίσης, όλη η ποσότητα της αλκοόλης (**Δ**) αποχρωματίζει ακριβώς 40 mL διαλύματος KMnO_4 $0,2 \text{ M}$ οξεινισμένου με H_2SO_4 .

α) Να προσδιοριστούν οι συντακτικοί τύποι των οργανικών ενώσεων **A**, **B**, **Γ** και **Δ**.

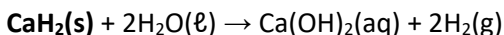
β) Να υπολογιστούν τα ποσοστά του **A** που μετατράπηκαν στις ενώσεις **B**, **Γ** και **Δ**.

Θέμα Δ

Δ1. Το υδρίδιο του ασβεστίου (CaH_2) είναι μία στερεή ιοντική ένωση.

α) Ποιοι οι αριθμοί οξείδωσης των δύο στοιχείων (Ca και H) που απαρτίζουν την ένωση;

β) Ποσότητα CaH_2 αντιδρά πλήρως με το νερό, σύμφωνα με την εξίσωση:

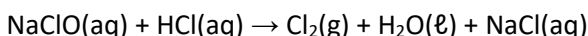
Τελικά προκύπτει διάλυμα (Δ) με $\text{pH} = 12$ και όγκο $V = 500 \text{ mL}$. Να υπολογίσετε τον όγκο του εκλυόμενου $\text{H}_2(\text{g})$ σε STP.

γ) Πόσα mL νερού πρέπει να προστεθούν σε 100 mL του διαλύματος (Δ), υπό σταθερή θερμοκρασία, ώστε το pH να μεταβληθεί κατά 1; $\theta = 25^\circ\text{C}$. $K_w = 10^{-14}$.

Δ2. Η χλωρίνη είναι διάλυμα υποχλωριώδους νατρίου (NaClO).

α) Να υπολογίσετε το pH ενός διαλύματος NaClO 1 M, στους 25°C . Δίνονται: $K_a(\text{HClO}) = 10^{-8}$, $K_w = 10^{-14}$. Να αποδείξετε την ισχύ των γνωστών προσεγγίσεων.

β) Η χλωρίνη δεν πρέπει να αναμιγνύεται ποτέ με οξέα (π.χ. το HCl) γιατί σχηματίζει το επικίνδυνο αέριο Cl_2 , σύμφωνα με την αντίδραση:

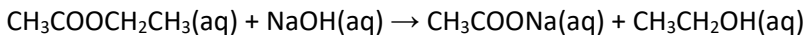
i. Να αντιγράψετε την αντίδραση συμπληρώνοντας με τους κατάλληλους συντελεστές. **ii.** Να εξηγήσετε γιατί η αντίδραση είναι οξειδοαναγωγική αναφέροντας το οξειδωτικό και το αναγωγικό σώμα.

iii. Να υπολογίσετε τον όγκο του $\text{Cl}_2(\text{g})$ σε STP που εκλύεται κατά την επίδραση 0,2 mol $\text{HCl}(\text{g})$ σε 200 mL διαλύματος NaClO 1 M.

Δ3. Ποσότητα διαλύματος ασθενούς οξέος HA ογκομετρείται με πρότυπο διάλυμα KOH . Για το ισοδύναμο σημείο της ογκομέτρησης απαιτήθηκαν 15 mL πρότυπου διαλύματος ενώ όταν είχαμε προσθέσει 5 mL του πρότυπου διαλύματος το pH ήταν ίσο με 5. Να υπολογιστεί η τιμή της σταθεράς K_a του ασθενούς οξέος HA στη θερμοκρασία του πειράματος. Να θεωρήσετε τις κατάλληλες προσεγγίσεις. $\theta = 25^\circ\text{C}$.

Αν υπάρχει χρόνος!

Δ4. Η σαπωνοποίηση του αιθανικού αιθυλεστέρα γίνεται με βάση την αντίδραση:

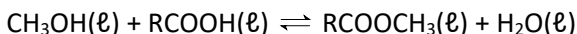
Οι αρχικές συγκεντρώσεις του $\text{CH}_3\text{COOCH}_2\text{CH}_3(\text{aq})$ και του $\text{NaOH}(\text{aq})$ είναι ίσες με 0,02 M η καθεμία. Τη χρονική στιγμή $t = 20 \text{ min}$ από την έναρξη της αντίδρασης λαμβάνουμε δείγμα από τη φιάλη της αντίδρασης όγκου 100 mL και το NaOH που υπάρχει στο δείγμα αυτό αντιδρά πλήρως με 6 mL διαλύματος HCl 0,1 M. Να υπολογίσετε την ταχύτητα της αντίδρασης της σαπωνοποίησης από $t = 0$ μέχρι $t = 20 \text{ min}$ (σε $\text{M} \cdot \text{min}^{-1}$).

Κουράγιο!

Π. Κονδύλης, Π. Λατζώνης

Θέμα E (bonus!)

Μία από τις χρήσεις της μεθανόλης είναι και η παρασκευή μεθυλεστέρων με καρβοξυλικά οξέα του τύπου RCOOH , σύμφωνα με την αμφίδρομη αντίδραση:

Ισομοριακές ποσότητες $\text{CH}_3\text{OH}(\ell)$ και $\text{RCOOH}(\ell)$ εισάγονται σε φιάλη αντίδρασης σε κατάλληλη θερμοκρασία και παρουσία οξέος, οπότε αποκαθίσταται η παραπάνω χημική ισορροπία στην οποία προσδιορίστηκαν 0,6 mol εστέρα. Το 1/10 της ποσότητας του οξέος που δεν αντέδρασε απαιτήσε για την εξουδετέρωση 20 mL διαλύματος KOH 1 M. Να υπολογίσετε τη σταθερά K_c της ισορροπίας της εστεροποίησης στη θερμοκρασία του πειράματος, την απόδοση της αντίδρασης καθώς και τις αρχικές ποσότητες της $\text{CH}_3\text{OH}(\ell)$ και του $\text{RCOOH}(\ell)$ που είχαν εισαχθεί αρχικά στη φιάλη της αντίδρασης.